

KiFiD

Klachteninstituut Financiële Dienstverlening

**Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 2012-108
d.d. 3 april 2012**

(mr. R.J. Verschoof, prof. mr. M.M. Mendel en mr. A.W.H. Vink, leden, en
mr. E.E. Ribbers, secretaris)

Samenvatting

Pensioenverzekeringen op beleggingsbasis. Verzekeraar heft fonds op en vervangt dit door een ander. Volgens Consument was verzekeraar niet gerechtigd tot opheffing van het fonds en is hij door de vervanging benadeeld omdat het nieuwe fonds een ander systeem van winstdeling hanteert. De Commissie oordeelt op grond van de toepasselijke voorwaarden dat de verzekeraar wel tot de opheffing en vervanging kon over gaan en stelt vast dat niet gebleken is dat het nieuwe fonds nadeliger is voor Consument. Op grond van niet verstrekken van tijdige en correcte informatie dient verzekeraar Consument een vergoeding te betalen.

I. Procedure

De Commissie beslist met inachtneming van haar Reglement en op basis van de volgende stukken:

- het door de Ombudsman Financiële Dienstverlening overgelegde dossier;
- het ingevulde en door Consument op 4 april 2011 ondertekende vragenformulier met bijlagen;
- de brief van Consument van 23 juli 2011 met bijlagen;
- de brief van Consument van 13 augustus 2011;
- het antwoord van Aangeslotene van 23 augustus 2011 met bijlagen;
- de repliek van Consument van 12 september 2011 met bijlage;
- de dupliek van Aangeslotene van 3 oktober 2011.

De Commissie heeft vastgesteld dat tussenkomst van de Ombudsman Financiële Dienstverlening niet tot oplossing van het geschil heeft geleid.

De Commissie heeft voorts vastgesteld dat beide partijen het advies als bindend zullen aanvaarden.

De Commissie heeft partijen opgeroepen voor een mondelinge behandeling te Den Haag op maandag 23 januari 2012.

KiFiD

Klachteninstituut Financiële Dienstverlening

2. Feiten

De Commissie gaat uit van de volgende feiten:

- 2.1 Door de toenmalige werkgever van Consument zijn ten behoeve van Consument twee beleggingsverzekeringen met pensioenclausule (hierna: de “Verzekeringen”) gesloten bij (een rechtsvoorganger van) Aangeslotene. Uit hoofde van de Verzekeringen werd belegd in het zogenoemde Maatschappijfonds. Na beëindiging van het dienstverband van Consument zijn de Verzekeringen premievrij gemaakt.
- 2.2 Per 1 oktober 2008 heeft Aangeslotene het Maatschappijfonds opgeheven en de pensioenaanspraken van Consument ondergebracht in X. Op 30 september 2008 had Consument Aangeslotene medegedeeld niet in te stemmen met de overzetting van zijn pensioenaanspraken naar X.
- 2.3 De toepasselijkheid van de hierna geciteerde polisbepalingen is door geen van beide partijen bestreden.
Artikel 5.3 van de op de Verzekeringen toepasselijke Algemene Voorwaarden BVB (“BVB”) bepaalt het volgende:
“De beleggingseenheden van het (naam verzekeraar) Maatschappijfonds hebben een dagkoers van 1 gulden. Deze wijzigt niet. Aan het fonds wordt na afloop van elk kalenderjaar een aandeel in de volledige winst van de maatschappij toegekend. Het aan het fonds toegekende aandeel in de winst wordt vervolgens toegekend aan de verzekeringen die aan het einde van het betreffende jaar beleggingseenheden in het fonds hebben. Toekenning vindt plaats in de vorm van beleggingseenheden in het fonds en wel in verhouding van de gemiddelde beleggingswaarde van een verzekering in het fonds tot de totale gemiddelde beleggingswaarde in het fonds van de verzekeringen, die voor toekenning in aanmerking komen. De maatschappij garandeert dat het aandeel in de winst van een verzekering nooit minder zal zijn dan 4% van de gemiddelde beleggingswaarde van die verzekering in het fonds.”
- 2.4 In artikel 5.5 BVB is het volgende bepaald:
“De maatschappij is bevoegd indien de omstandigheden daartoe naar haar mening aanleiding geven het toewijzen van beleggingseenheden in een fonds te stoppen dan wel een fonds op te heffen. De maatschappij zal de verzekeringnemer ten minste 30 dagen voor het van kracht worden van deze maatregel schriftelijk op de hoogte stellen. In geval van een opheffing van een fonds doet de maatschappij een voorstel voor een switch naar een of meer andere voor de verzekering openstaande fondsen. Desgewenst kan de verzekeringnemer verzoeken om een andere switch. Er worden geen switchkosten in rekening gebracht”
- 2.5 Artikel 2 van de Aanvullende voorwaarden voor X (“X”) bepaalt het volgende:
“2 Aandeel in de winst
2.1 (Naam verzekeraar) X deelt mee in de jaarlijkse winst van de pensioenuitvoerder. Na afloop van elk kalenderjaar wordt als volgt een aandeel in de winst toegekend.

KiFiD

Klachteninstituut Financiële Dienstverlening

Van de jaarwinst, zoals deze uit de balans van de pensioenuitvoerder blijkt, wordt 10% aan de algemene reserve toegevoegd, totdat deze gelijk aan 50% van het aandelenkapitaal is, of, indien daaraan geld is onttrokken, deze weer op dezelfde hoogte is gebracht. Voor het overige wordt door de algemene vergadering van aandeelhouders in het kader van de wettelijke voorschriften over de besteding van de jaarwinst besloten. Deze kan gedeeltes van de jaarwinst aan open reserves toewijzen. De resterende jaarwinst wordt toegevoegd aan de voorziening bestemd voor winstdeling. Deze voorziening wordt naar rato van de reservewaardes verdeeld over de te onderscheiden portefeuilles, waaronder (naam verzekeraar) X.

Het toegekende aandeel in de winst wordt vervolgens toegekend aan de verzekeringen, die aan het einde van het betreffende jaar beleggingseenheden in (naam verzekeraar) X hebben. Toekenning vindt plaats in de vorm van verhoging van de koers van een beleggingseenheid in (naam verzekeraar) X.

2.2 De pensioenuitvoerder garandeert dat een verhoging altijd ten minste 4% zal bedragen.”

3. Geschil

3.1 Consument vordert dat Aangeslotene gehouden wordt hem het nadeel te vergoeden dat voor hem voortvloeit uit de overgang van het Maatschappijfonds naar X. Hiernaast vordert Consument dat Aangeslotene gehouden wordt hem de volgende informatie te verstrekken:

- een overzicht van de rendementen over de jaren 2001 tot en met 2010 van het Maatschappijfonds en X;
- de berekening van die rendementen;
- de aan deze berekening ten grondslag liggende stukken.

3.2 Deze vorderingen steunen, kort en zakelijk weergegeven, op de volgende grondslagen:

Consument stelt dat de switch van zijn pensioenaanspraken per 1 oktober 2008 van het Maatschappijfonds naar X zonder zijn instemming is geschied en nadelig voor hem is geweest. Dit nadeel vloeit voort uit de andere winstdelingsregeling van X en dan met name hoe er wordt omgegaan met het rendement boven de 4%. Hij wijst in dit verband op de verschillende bewoordingen van artikel 5.3 BVB en artikel 2 X. Voor wat betreft het opheffen van het Maatschappijfonds wijst Consument er op dat volgens de toepasselijke voorwaarden Aangeslotene bevoegd is een fonds op te heffen indien de omstandigheden daartoe naar haar mening aanleiding geven. Volgens Consument moet dit artikel redelijkerwijze zo worden uitgelegd dat het moet gaan om van buiten komende omstandigheden. De door Aangeslotene aangevoerde redenen voor opheffing zijn dat niet.

KiFiD

Klachteninstituut Financiële Dienstverlening

- 3.3 Aangeslotene heeft, kort en zakelijk weergegeven, de volgende verweren gevoerd: De redenen voor opheffing van het Maatschappijfonds waren volgens Aangeslotene gelegen in de overname van haar rechtsvoorganger (Y) waar de Verzekeringen waren gesloten waardoor het gebruik van de naam van het fonds (die verwees naar het concern waarvan die rechtsvoorganger deel uitmaakte) niet meer mogelijk was. Verder was aanpassing nodig van de correctie naar marktwaarde in verband met mogelijk misbruik en het feit dat het Maatschappijfonds eigenlijk geen echt beleggingsfonds was. Zo was het vermogen van het Maatschappijfonds niet afgescheiden en maakte deel uit van het vermogen van de toenmalige verzekeraar. X heeft wel een afgescheiden vermogen. De opheffing van het Maatschappijfonds was mogelijk op grond van artikel 5.5 BVB. Bij de opheffing van het Maatschappijfonds is X als alternatief aangeboden.
- De overgang van de pensioenaanspraken van Consument van het Maatschappijfonds naar X is niet nadelig voor hem geweest. Voor Consument was in het Maatschappijfonds en is in X een 4% garantie toepasselijk. Verder is Aangeslotene van mening dat er geen sprake is van benadeling door de nadere uitwerking van de wijze waarop het aandeel in de winst wordt vastgesteld als omschreven in artikel 2 X. De bewoordingen van artikel 5.3 BVB staan niet in de weg aan de nadere uitwerking in de X. Er heeft geen wijziging plaatsgevonden van de systematiek van vaststelling van het winstaandeel.
- Ten slotte stelt Aangeslotene dat redelijkerwijs niet van haar gevraagd kan worden de aan de berekening van het rendement ten grondslag liggende stukken ter beschikking van Consument te stellen. Zij wijst in dit verband op restricties voor beursgenoteerde ondernemingen inzake het openbaar maken van financiële informatie.

4. Zitting

- 4.1 Ter zitting hebben Consument en Aangeslotene hun standpunten nader toegelicht. Aangeslotene herhaalt dat de overgang van de pensioenaanspraken van Consument van het Maatschappijfonds naar X niet nadelig voor hem is geweest. Voor Consument was in het Maatschappijfonds en is in X een 4% garantie toepasselijk.

5. Beoordeling

- 5.1 Het aan de Commissie voorgelegde geschil betreft in de kern de volgende twee vragen. De eerste vraag is of Aangeslotene op grond van artikel 5.5 BVB gerechtigd was het Maatschappijfonds op te heffen en te vervangen door X. De tweede vraag is of de overgang van de pensioenaanspraken van Consument van het Maatschappijfonds naar X nadelig voor hem is geweest. Bij de beantwoording van deze vragen gaat de Commissie uit van de onder 2 genoemde feiten.

KiFiD

Klachteninstituut Financiële Dienstverlening

- 5.2 De vraag of Aangeslotene op grond van artikel 5.5 BVB gerechtigd was het Maatschappijfonds op te heffen en te vervangen door X beantwoordt de Commissie bevestigend. Uit artikel 5.5 BVB vloeit voort dat de beoordeling of er sprake is van omstandigheden die aanleiding geven een fonds op te heffen, is voorbehouden aan Aangeslotene. Naar het oordeel van de Commissie heeft Aangeslotene in het onderhavige geval voldoende aannemelijk gemaakt dat er omstandigheden waren die de opheffing van het Maatschappijfonds rechtvaardigden. Dit betreft met name het feit dat het vermogen van het Maatschappijfonds kennelijk niet was afgescheiden van het vermogen van Aangeslotene en aldus betrokken zou kunnen worden in een déconfiture van Aangeslotene.
- 5.3 Ten aanzien van de vraag of de overgang van de pensioenaanspraken van Consument van het Maatschappijfonds naar X nadelig voor hem is geweest constateert de Commissie dat artikel 5.3 BVB omtrent de winstdeling inderdaad andere bewoordingen gebruikt dan artikel 2 X. Uit deze artikelen is evenwel niet concreet af te leiden op welke wijze de winstdeling zal worden vastgesteld, zodat evenmin duidelijk is of en, zo ja, in hoeverre de ten opzichte van artikel 5.3 BVB afwijkende bewoordingen in artikel 2 X leiden tot een gewijzigde vaststelling van de winstdeling. De Commissie merkt in dat kader op dat ten aanzien van de winstdeling op grond van de betreffende bepalingen onderscheid dient te worden gemaakt tussen enerzijds het toekennen van een aandeel in de door Aangeslotene in het afgelopen kalenderjaar gerealiseerde winst aan het Maatschappijfonds respectievelijk X en anderzijds de verdeling van dat winstaandeel over de in het Maatschappijfonds respectievelijk X deelnemende verzekeringen.
- 5.4 De verdeling van de door Aangeslotene in het afgelopen kalenderjaar gerealiseerde winst wordt bepaald door de algemene vergadering van aandeelhouders. Artikel 5.3 BVB bepaalt in dit verband slechts dat aan het Maatschappijfonds ieder jaar een aandeel in de volledige winst van Aangeslotene wordt toegekend. Artikel 2 X geeft een uitgebreidere omschrijving. Aangeslotene heeft gesteld dat de toekenning van het aandeel in de door Aangeslotene in het afgelopen kalenderjaar gerealiseerde winst ten tijde van het bestaan van het Maatschappijfonds op dezelfde wijze geschiedde als thans omschreven in artikel 2 X. De Commissie stelt vast dat zij aan de door partijen ter beschikking gestelde stukken en aan hetgeen door hen ter zitting naar voren is gebracht geen aanwijzingen kan ontlenen voor de eventuele onjuistheid van de stelling van Aangeslotene. De bewoordingen van artikel 5.3 BVB bieden eveneens de ruimte voor een winstvaststelling zoals door Aangeslotene gesteld.

KiFiD

Klachteninstituut Financiële Dienstverlening

Hiernaast kan de wijze van winstverdeling door de algemene vergadering van aandeelhouders op hoofdlijnen worden geverifieerd aan de hand van de door Aangeslotene verplicht openbaar te maken stukken. Bovenstaande in aanmerking nemende gaat de Commissie er hierna van uit dat de toekenning van het aandeel in de door Aangeslotene in een afgelopen kalenderjaar gerealiseerde winst ten tijde van het bestaan van het Maatschappijfonds op dezelfde wijze geschiedde als thans omschreven in artikel 2 X.

- 5.5 Voor wat betreft de verdeling van het winstaandeel over de in het Maatschappijfonds respectievelijk X deelnemende verzekeringen gaan artikel 5.3 BVB respectievelijk artikel 2 X uit van verschillende systemen. Voor beide “fondsen” geldt een 4% garantie. Hiervan uitgaande en in aanmerking genomen dat de Verzekeringen van Consument premievrij zijn gemaakt en Consument niet geheel of gedeeltelijk naar een ander fonds is geswitcht, heeft de Commissie geen concrete aanknopingspunten om te veronderstellen dat het bij X gehanteerde systeem van winsttoekenning, anders dan Aangeslotene uitdrukkelijk heeft gesteld, tot een nadeliger uitkomst voor Consument leidt dan bij het systeem van winsttoekenning bij het Maatschappijfonds het geval zou zijn geweest.
- 5.6 De Commissie heeft er begrip voor dat bij Consument gelet op de verschillende bewoordingen van de beide artikelen de indruk is ontstaan dat hij (mogelijk) benadeeld is door de overgang naar X. Deze indruk is nog versterkt door het feit dat Aangeslotene, althans haar rechtsvoorganger, er in de tussen oktober 2008 en januari 2011 - al dan niet in het kader van de bij de Ombudsman neergelegde klacht - uitgebreid gevoerde correspondentie niet in is geslaagd om Consument op eenduidige wijze duidelijk te maken dat materieel geen verschil bestaat tussen de winstdelingssystematiek bij het Maatschappijfonds en X. Consument heeft Aangeslotene al in september 2008 gevraagd om hem de verschillen tussen het Maatschappijfonds en X duidelijk te maken. Eerst bij brief van 5 januari 2011 wordt door Aangeslotene onomwonden gesteld dat de omzetting naar X geen nadeel voor Consument meebrengt. Mede hierdoor is bij Consument het vermoeden ontstaan dat de door Aangeslotene gewenste wijziging voor hem nadelig zou kunnen zijn.
- 5.7 Uit het bovenstaande vloeit voort dat in deze procedure niet is komen vast te staan dat Consument als gevolg van de omzetting enig nadeel ondervindt. De vorderingen van Consument zullen om die reden worden afgewezen. De Commissie voegt hieraan het volgende toe. Als gezegd blijkt uit de door partijen aan de Commissie ter beschikking gestelde stukken dat Aangeslotene niet steeds voortvarend op vragen van Consument heeft gereageerd. Verder blijkt dat Aangeslotene hem niet altijd tijdig en op correcte wijze heeft geïnformeerd. Dat Aangeslotene weigert interne gegevens inzake deze winstverdeling aan Consument ter beschikking te stellen, voor zover het verstrekken van die gegevens onderworpen is aan restricties voor beursgenoteerde

KiFiD

Klachteninstituut Financiële Dienstverlening

ondernemingen inzake het openbaar maken van financiële informatie, acht de Commissie begrijpelijk. Echter is niet gebleken of door Aangeslotene gesteld dat zij heeft onderzocht of zij wellicht door het verstrekken van andere gegevens de bij Consument ontstane indruk van benadeling had kunnen wegnemen. Daarmee heeft Aangeslotene tegenover Consument niet steeds behoorlijk gehandeld en hem bovendien genoodzaakt aanzienlijke tijd en moeite te investeren om alsnog de duidelijkheid te verkrijgen die Aangeslotene hem reeds aanstonds in 2008 had moeten bieden. Dit in aanmerking genomen, is de Commissie van oordeel dat Aangeslotene aan Consument voor de door hem als gevolg van het verzuim van Aangeslotene gemaakte (extra) kosten naar redelijkheid en billijkheid een vergoeding dient te betalen van € 500,-, Dit leidt tot de volgende beslissing.

6. Beslissing

De Commissie beslist, als bindend advies, dat Aangeslotene gehouden is om binnen een termijn van drie weken na de dag waarop een afschrift van deze beslissing aan partijen is gezonden, aan Consument een bedrag van € 500,- te vergoeden, vermeerderd met de door Consument betaalde eigen bijdrage van € 50,- voor de behandeling van dit geschil. Het meer gevorderde wordt afgewezen. Alle overige door partijen ingebrachte stellingen en argumenten kunnen niet tot een ander oordeel leiden en zullen derhalve onbesproken blijven.

In artikel 5 van het Reglement van de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening is bepaald in welke gevallen beroep openstaat van beslissingen van de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. Daarbij geldt een termijn van zes weken na verzending van deze uitspraak.